

HÅKAN ÖSTLUNDH

MANNEN ZONDER GEZICHT

LITERAIRE THRILLER

de
RODE
Kamer

Håkan Östlundh

MANNEN ZONDER GEZICHT

Uit het Zweeds vertaald door Ron Bezemer

[Uitgeverij De Rode Kamer | Haarlem](#)

1

Zwembad.

Pool. Zwembad. Pool. Zwembad.

Ritmisch echoden dezelfde woorden voortdurend in zijn hoofd, steeds opnieuw bij elke slag door het naar chloor ruikende water. Kinderlijk, maar hij kon het niet laten. En waarom zou hij ook? Dit was de eerste duik van het jaar in zijn eigen zwembad. Afgelopen herfst had hij slechts één keer de gelegenheid gehad rillend te kunnen zwemmen toen het alweer tijd was geweest om voor de naderende winter het water te laten weglopen.

Een buitenbad in Zweden. Een afgrijselijke vorm van energieverpilling, dacht hij met een brede grijns op zijn gezicht. Maar hij was het waard. Het zwembad en al het andere. Zijn huis met uitzicht op de Oostzee. De enorme woonkamer met het vijf meter hoge plafond en de majestueuze open haard. Ook dat was verschrikkelijke energieverpilling.

Nog een laatste baantje voor hij eruit klom. De warmte van de meizon voelde behaaglijk op zijn huid. Michael Nordborg wikkelde zich in zijn witte badstof ochtendjas en ging op een van de ligstoelen liggen. Hij strekte zijn armen boven zijn hoofd en voelde hoe zijn spieren zich spannen tegen de stof van zijn mouwen. Hij was zevenenveertig, nog steeds jong en sterk. Of hoe dan ook, in elk geval jeugdig. Vorige week had hij op de tennisbaan nog iemand van vijftientig behoorlijk de les gelezen en zijn lul stond nog steeds rechtovereind als het erop aankwam. Had hem tot nu toe nog nooit in de steek gelaten.

Hij hoefde alleen maar aan Johanna te denken of zijn geslacht sprong al in de houding. Vanmiddag zouden ze elkaar zien. Hij had deze vrijdag vrij genomen. Ook dat was hij waard. Zowel Johanna als deze vrije dag.

Michael Nordborg had een zwaar jaar achter de rug. Een poosje had hij gedacht dat die verdomde bomenknuffelaars hem om zeep zouden helpen, maar nu leek het eindelijk allemaal toch nog goed te komen. Hoewel er op papier weliswaar nog één hindernis moest worden genomen: ze wachtten nog steeds op de uitspraak van de milieurechtbank.

Maar dat was niet zijn probleem. Als directeur communicatie had hij een andere strijd te leveren dan een zuiver juridische en hij wist dat de tijdgeest aan hun kant stond. De mensen konden zich niet eeuwig druk blijven maken. Ook al gaven de fanatici het nog steeds niet op, de man in de straat was het gezeur over het verdwijnen van kalkgroeves en de houtkap allang zat. En als de man in de straat het

zat was, waren de journalisten het ook gauw zat.

Maar nu wilde hij niet aan zijn werk denken. Hij stak zijn hand uit naar zijn mobieltje, dat hij op het kubusvormige blok steen had gelegd dat dienstdeed als bijzettafeltje tussen de twee ligstoelen en belde Johanna.

‘Hallo,’ zei ze nadat de telefoon één keer was overgegaan. ‘Mijn vergadering kan elk moment beginnen.’

‘Dat weet ik, ik wilde alleen je stem even horen.’

‘Die hoor je nu dus.’

Haar woorden gingen vergezeld van een luide lach. Die voelde als een streling, een hand op zijn door de zon verwarmde buik.

‘Zeg nog eens iets,’ vroeg hij.

Johanna’s schaterlach klonk opnieuw, vulde zijn borst en zonder na te denken zei hij: ‘Ik hou van je.’

Dat had hij nooit eerder gezegd. Het bleef stil aan de andere kant van de lijn. Was hij een grens overgegaan die hij niet had moeten passeren? Maar daar was haar stem weer: ‘Ik moet nu ophangen. We zien elkaar tegen drieën.’

Ze kon niet vrijuit praten.

‘Tegen drieën,’ herhaalde hij.

Hij hoorde iets ruisen, daarna het tikkende geluid van hakken op een parketvloer. Ze liep weg.

‘Ik hou ook van jou, lief neukaapje.’

Hees gefluisterd, alleen hoorbaar voor hem, toen was ze weg. Michael bleef zitten met zijn mobieltje in zijn hand, voelde de zeewind tegen zijn gezicht en de erectie in zijn natte zwembroek.

Camilla had de vroege ochtendboot genomen en zou op zijn vroegst pas maandagmiddag terug zijn. Ze hadden dus het hele weekend voor zichzelf. Een ongewone luxe.

Hij lachte hard, voelde zich heerlijk kinderlijk. Sterk, kinderlijk en geil. Ze zagen elkaar nu bijna twee jaar, Johanna en hij, en elke keer was zijn pik even stijf ls bij hun eerste date.

Zonder Johanna had hij pessimistische buien. Maar samen met haar voelde hij zich altijd vrij. Samen met haar was hij immuun.

Michael zoog zijn longen vol frisse lucht. Hij was een overlever, zo simpel was het. Hij sloot zijn ogen, draaide zijn gezicht naar de zon. En lag zo een poosje achterover tot iets maakte dat hij zijn ogen weer opendeed.

Hij keek naar het huis en zag dat de deuren van het terras wijd openstonden. Hij probeerde naar binnen te kijken, maar het felle zonlicht op de witte gevel verblindde

hem. Langs de vloer meende hij iets te zien bewegen. Was het een dier dat naar binnen was gelopen? Een muis kon het in dit jaargetijde nauwelijks zijn. Een kat misschien?

Hij stond op, knoopte zijn badjas dicht en liep resoluut naar het huis. Toen zag hij ze. Twee ogen in het donker.

2

Alles was nieuw en glanzend schoon. Glimmende tegels en een glad gepoetst aanrecht. Niets scheef of versleten zoals in hun oude huis op Gotland.

Fredrik Broman liep de trap af naar de etage eronder terwijl Ninni in de keuken met de makelaar bleef praten. Het contract was getekend. Nu was er geen weg meer terug.

Het was een kleine driekamerflat, maar het appartement had ruime kamers met veel licht en vanuit de woonkamer een fantastisch uitzicht op het water van Järla sjö. Het gebouw lag zo dicht bij het meer dat het bijna in het water stond. Fredrik opende de deur naar het terras, dat door de hoge duindoornstruiken tegen inkijk beschermd werd. Hij liep het hek door en daalde af naar de steiger die deel uitmaakte van het pad langs de oever.

Het zicht op een grote motorboot deed hem even opschrikken. Het schip lag vastgemeerd, roerloos in het stille water naast een huis aan de oever zo'n dertig meter verderop. Het was meer een jacht dan een boot, bijna van dezelfde klasse zoals ze tijdens de Stockholmweek in de jachthaven van Visby plachten te liggen. De opzichtige, protserige boot gaf hem een ongemakkelijk gevoel. Zouden ze hier wel passen, een politie-inspecteur en een lerares voortgezet onderwijs?

Geen weg terug meer. Het was misschien een overdreven onafwendbare woordkeus, maar in hun leven was het een grote stap. Een verhuizing naar het vasteland. *Terug* naar Stockholm.

Joakim had al zijn tienerjaren op Gotland gewoond, was er volwassen geworden, voor hij – nu bijna een jaar geleden – naar Stockholm was verhuisd om er te studeren. Simon had er het grootste deel van zijn leven gewoond. Hij was meer Gotlander dan de rest van het gezin. Fredrik had altijd gedacht dat hun toekomst op Gotland had gelegen. Nu bleek die periode slechts een intermezzo te zijn geweest.

Wonen aan de oever van Järla sjö was duur, maar dankzij de verkoop van hun huis op Gotland, dat zoveel in waarde was gestegen, konden ze dit betalen. Er was geen sprake van dat ze ook maar in de buurt zouden komen van de levensstijl van hun burens en Fredrik hoopte vurig dat ze hier een uitzondering zouden blijven.

Hij keek naar het witte schip dat zwaar en als het ware onverschillig ten opzichte van zijn omgeving tussen de boeilijnen dreef. Was dit niet juist datgene geweest wat hem er destijds toe had doen besluiten uit Stockholm weg te gaan?

Hij liep terug het huis in, de trap op naar Ninni en de makelaar, die in een druk gesprek verwickeld waren over de natuur in de nabije omgeving: park Hellas, het

natuurgebied dat Nackareservat werd genoemd en Erstavik, het enorme landgoed dat eigendom was van de steenrijke familie af Peterson en dat helemaal tot Saltsjobaden liep.

‘Het Saltsjö hoorde oorspronkelijk bij Erstavik, maar het meer is ergens begin negentiende eeuw verkocht,’ zei de makelaar, die blijkbaar historisch goed onderlegd was.

Ze waren nog niet eens verhuisd en nu al werden ze met de klassenmaatschappij geconfronteerd.

‘Zijn we hier klaar?’ vroeg Fredrik.

De makelaar, een man met kortgeknipt rood haar in een donkergrijs kostuum, onderbrak zichzelf met een brede glimlach op zijn gezicht.

‘Zeker, als jullie geen vragen meer hebben en niet nog even hoeven rond te kijken, is alles wel zo’n beetje afgehandeld.’

Fredrik keek naar Ninni.

‘Ik ben tevreden,’ zei ze.

‘Ik ook.’

‘Dat is mooi,’ zei de makelaar. ‘Iedereen tevreden, zo willen we het hebben.’

Hij maakte een gebaar in de richting van de deur. Ninni en Fredrik liepen het eerst naar buiten en de makelaar sloot het appartement af.

‘Dan zien wij elkaar dus over een maand bij de overdracht. Maar bel gerust als jullie nog vragen hebben.’

Hij stak zijn hand uit om afscheid te nemen en liep toen met grote stappen omhoog het pad af naar de parkeerplaats.

Fredrik en Ninni wandelden terug naar het huis van Fredriks vader in Nacka, iets meer dan een kilometer lopen. Ze waren gisteren met de middagboot aangekomen, zouden tot morgen blijven en met de veerboot van elf uur uit Nynäshamn terugvaren naar Gotland. Simon was die ochtend al vroeg vertrokken voor een schoolreisje naar Polen – met alle leerlingen van de hoogste klas, twee docenten en vier ouders – en zou pas woensdagavond thuiskomen.

Het was allemaal begonnen als een ironisch grapje van Fredrik dat ze een flat moesten zoeken in de buurt van zijn vader en op loopafstand van het winkelcentrum van Sickla, een praktische, maar deprimerende omgeving met winkels en warenhuizen. En nu verhuisden ze er over een maand naartoe.

Waren ze gewoon gretig geworden, verleid door de fantastische ligging aan het water en het schitterende uitzicht? Maar het was er ook prachtig. Daar moesten ze het wel naar hun zin hebben. Misschien was het alleen maar zijn calvinistische

opvoeding die hem parten speelde. Hij zei tegen zichzelf dat ze het daar goed zouden hebben, althans zolang de buurman van die boot niet opdook die, gekleed in een clubblazer, ongevraagd zijn hart zou luchten over die vermaledijde Zweedse afgunst.

Gunnar Broman schraapte de kop van zijn pijp leeg, stopte een verse, stak hem luid smakkend aan en blies boven de keukentafel een grote wolk blauwe rook de lucht in. Voor Fredrik was die blauwe mist sterk verbonden met herinneringen aan zijn jeugd. Die altijd aanwezige rook. Zowel binnen als buiten, 's avonds, met kerst en tijdens verjaardagen, na de maaltijd en zelfs in de auto.

Heel af en toe was het voorgekomen, meestal op lange reizen of wanneer ze ergens waren uitgenodigd, dat zijn vader een sigaret had opgestoken. Een ongelooflijke ervaring. Het was alsof zijn vader op zulke momenten een ander mens werd. Fredrik had dan het gevoel dat hij heel even een kijkje mocht nemen in het leven van een volwassene die hij niet kende, een leven waarbij zijn vader iemand anders was: gevaarlijker en cooler.

Die pijp en de paarsblauwe wolk maakten als kind deel uit van zijn veiligheidsgevoel, ook al zorgde diezelfde rook ervoor dat hij zich soms, zittend op de achterbank van hun kleine Renault 4L, beroerd voelde.

Zijn vader stond op met zijn pijp in zijn hand en haalde drie glazen tevoorschijn en een fles met een lange hals waarvan ze nog voor ze het etiket konden lezen wisten dat het een elzasser was. Zijn favoriete wijnstreek.

‘Ik dacht dat het, in afwachting van het diner, wel goed zou zijn jullie een aperitiefje aan te bieden,’ zei hij bewust hoogdravend.

‘Heerlijk,’ zei Ninni.

Fredrik keek van opzij naar de klok. Het was pas tien over drie. Zijn calvinisme weer. Wat zou zijn buurman met de imaginaire clubblazer ervan zeggen? Misschien was die zelf al zat, of was hij op de golfbaan.

Zijn vader ontkurkte de fles, inderdaad een gewürztraminer, en schonk royaal en slordig in. Tussen de hoge glazen lag en klein plasje wijn op tafel. Hij had niet meer zo'n vaste hand als vroeger.

Het bijzettafeltje dat naast zijn stoel stond, lag vol as en tabaksresten, hoewel Fredrik het die ochtend nog had schoongeveegd. Hij had gemerkt dat er achter het koffiezetapparaat op het aanrecht ingebrande vlekken zaten, evenals op andere, moeilijk toegankelijke plekken. Om nog maar te zwijgen van het plafond dat door de tabaksrook gelig bruin was geworden en waarvoor een nieuwe laag verf de enige oplossing zou zijn.

Fredriks vader was een kwieke man van drieëntachtig. De meeste mensen zouden

hem tien jaar jonger schatten. En zowel Fredrik als Ninni had hem tot nu toe weliswaar niet als eeuwig jong beschouwd, maar toch minstens als eeuwig van middelbare leeftijd.

Maar nu begon hij oud te worden. Echt oud. Toen Fredrik die gedachte in zijn hoofd had toegelaten, was zijn ironische grap opeens niet meer zo grappig. Verhuizen naar een plek op loopafstand van zijn vaders huis leek hem helemaal geen slecht idee. Wie wist hoelang hij nog voor zichzelf kon zorgen?

Maar diezelfde gedachte verdween weer als sneeuw voor de zon als hij zijn vader vrolijk hoorde vertellen over de wijn en de maaltijd die hij zou serveren.

‘Vanavond eten we forel met morieljesaus en als dessert hebben we enkele heerlijke kazen voor we afsluiten met ijs met gele bramen.’

Zijn vader zei het met zulk enthousiasme en plezier dat het klonk als een door God gezonden geniale ingeving, een verrassing die ze nooit van hun leven hadden kunnen raden. Toch was het hetzelfde menu dat hij altijd serveerde als hij iets bijzonders op tafel wilde zetten.

‘Proost en welkom,’ zei zijn vader terwijl hij zijn glas hief.

Ze toostten en dronken. De wijn was zacht en geurig, gleed soepel naar binnen.

Fredrik observeerde zijn vader en stelde zich voor hoe zij samen in het nieuwe appartement door het raam van de woonkamer naar buiten zouden kijken en spottende opmerkingen zouden maken over die grote motorboot.

3

De witte plastic lamellen van de opgerolde zwembadafdekking kraakten in de wind. Het klonk bijna als voetstappen in de sneeuw. De deuren naar het terras en het zwembad stonden nog steeds open.

Binnen zat Michael Nordborg getapet en vastgebonden op een eikenhouten ligstoel. Dik zilvergrijs tape om zijn polsen en enkels. Een touw om zijn borstkas, hard aangetrokken en vastgeknoopt aan de spijlen aan de achterkant van de stoel. Een ander touw rond zijn dijen en tape om zijn kuiten. In zijn mond was een prop Wettex geduwd die met een strook tape op zijn plaats werd gehouden. Hij probeerde met zijn tong de Wettex iets naar voren te duwen om te voorkomen dat hij zou stikken.

Hij staarde naar de deuropening en hoopte, wenste, bad zelfs tot God hoewel hij niet gelovig was, dat daar iemand zou verschijnen. Een buurman, een verkoper, iemand van het elektriciteitsbedrijf om de meterstand op te nemen.

Alles om het groeiende besef te onderdrukken dat het slecht met hem zou aflopen, dat dit het einde betekende en als hij het er al – tegen alle verwachtingen in – levend vanaf zou brengen, zou dat tegen een zeer hoge en pijnlijke prijs zijn.

Michael Nordborg zat met zijn rug naar de open haard en keek naar de andere kant van de kamer, waar een breed kookeiland de afscheiding tussen de keuken en de woonkamer markeerde. De vreemdeling, de man die hem verrast had toen hij naar binnen was gelopen en die hem vervolgens had vastgebonden, was verderop met iets bezig. Michael Nordborg kon niet precies zien waarmee omdat het kookeiland de man grotendeels aan het zicht onttrok, maar hij kon geen andere conclusie trekken dan dat hij de kastjes en laden doorzocht. Hij begreep niet waarom, maar het maakte hem bang. Er bevond zich daar niets van enige waarde. Als dit een roofoverval was, zou de vreemdeling zich niet met die keukenkastjes bezighouden. En als het geen roofoverval was, wat was het dan wel?

De vreemde man droeg een witte overall met een capuchon die hij over zijn hoofd had getrokken, een lichtblauw mondkapje, blauwe schoenbeschermers en dunne witte wegwerphandschoenen. Die handschoenen beangstigden hem meer dan dat hij was vastgebonden. Als die vreemdeling geen sporen wilde achterlaten, betekende dat vermoedelijk dat het misdrijf dat hij bezig was te plegen zo ernstig was dat hij een lange gevangenisstraf riskeerde. Michael rilde, deels als gevolg van zijn nog steeds natte zwembroek, maar vooral van pure angst.

De vreemde man in zijn beschermende kleding was nu uit zijn gezichtsveld. Hij moest op zijn hurken achter het kookeiland zitten. Michael Nordborg hoorde een

zacht ritselend geluid, waarna de witte capuchon en het blauwe mondkapje boven het aanrecht opdoken. De man bleef even zo zitten, zijn handen met iets bezig, daarna stond hij op en keek naar Michael.

Michael was bang om de man aan te kijken, maar wilde hem ook niet uit het oog verliezen. Hij probeerde zijn blik in zijn richting te sturen zonder hem recht aan te kijken. Het was net als bij het volgen van de zon aan de hemel. Je kon er niet recht in kijken, want dan werd je verblind en zag je niets meer. Hoogstens kon je met een bewegende blik een snelle glimp riskeren.

De vreemde man kwam in rustig tempo naar hem toe. Het plastic van zijn schoenbeschermers ritselde tegen de grote plavuizen van donker kalksteen.

Wanhopig probeerde Michael iets te bedenken wat hem in deze situatie zou kunnen helpen. Het enige wat hij kon bedenken was dat je moest proberen met de dader een relatie aan te gaan, dat het dan voor de betrokkene moeilijker zou zijn hem iets aan te doen. Maar hij had ook het vage gevoel dat zoiets alleen gold voor slachtoffers van een kidnapping die dagen, misschien zelfs weken samen met hun kidnapper doorbrachten. Iets zei hem dat hij zoveel tijd niet had. Bovendien was het moeilijk een relatie met iemand aan te gaan terwijl er een prop Wettex in je mond was geduwd.

De man in de overall pakte een stoel en ging schuin tegenover hem zitten. Hij bewoog zich kalm en beheerst, zonder enig teken van stress. De mogelijkheid dat er iemand door de openstaande deuren kon binnenkomen en hem betrappen, leek hem geen zorgen te baren.

Michael dacht aan Johanna. Die zou zich afvragen wat er was gebeurd als hij die middag niet kwam opdagen. Maar zou ze ongerust genoeg zijn om naar zijn huis te komen rijden als hij zijn telefoon niet opnam? Ongerst genoeg om de politie in te schakelen? Waarschijnlijk niet, gelet op de aard van hun relatie. Bovendien hadden ze pas over een paar uur afgesproken.

De vreemdeling schoof zijn stoel een decimeter naar voren. Michael zag dat hij iets in zijn hand had, tussen zijn duim en wijsvinger. Iets roods. Het zag eruit als een snoepje, zo'n kauwgumbal die je in een automaat kon kopen toen Michael nog klein was.

Maar toen viel het puzzelstukje op zijn plaats. De keuken, het zoeken in de kastjes, het ritselende geluid, het rode balletje. Het rode balletje dat op die blauwe vaatwastabletten zat. Die in een doos onder het aanrecht zaten.

De man stak zijn linkerhand uit en drukte die hard tegen Michaels voorhoofd. Hij probeerde zijn hoofd naar opzij te bewegen, maar het zat vast als in een bankschroef. Hij kwam niet verder dan dat zijn huid meegaf. Zijn ademhaling ging sneller, hij

hijgde, of eigenlijk was het meer snuiven omdat hij alleen door zijn neus kon ademen. Zijn lichaam rukte en trok, wilde omhoogkomen en vluchten, maar kwam niet van zijn plaats. Het was zinloos, maar hij wilde blijven vechten. De adrenaline werd zijn bloed in gepompt en maakte dat zijn blikveld zich vernauwde tot een tunnel aan het eind waarvan hij uitsluitend dat rode balletje zag.

Toen de man met zijn rechterhand omhoogkwam, zag Michael geen andere uitweg dan zijn ogen stijf dicht te knijpen. Zijn ogen vormden overigens het enige lichaamsdeel dat hij meer dan een enkele millimeter kon bewegen. De man duwde de bal tegen zijn gesloten ooglid, drukte zo ongenadig hard tegen het spleetje tussen zijn wimpers dat het voelde alsof zijn oog op het punt stond te scheuren. Michael gaf een schreeuw recht in de prop Wettex en slaagde er met bijna bovenmenselijke kracht in zijn hoofd een paar centimeter opzij te draaien.

Hij hoorde nu duidelijk iets op de stenen vloer vallen wat een paar keer stuiterde en vervolgens een stukje wegrolde. Dat moest dat balletje zijn. Het ongecontroleerd op en neer gaan van zijn borst nam iets af. Een halve overwinning, dacht hij. Ondanks zijn hopeloze toestand was het hem gelukt te voorkomen dat de man het rode balletje in zijn oog drukte.

Voetstappen over de vloer. Niet meer zo kalm nu. Sneller, geïrriteerd. Michael durfde even snel te kijken. De man stond met zijn rug naar hem toe en scheurde van een brede rol een stuk tape los. Hij draaide zich om, liep naar hem toe en hij durfde niets anders te doen dan zijn ogen weer dicht te knijpen.

De plakkerige tape werd tegen zijn voorhoofd gedrukt. Hij probeerde met zijn hoofd te wiebelen, maar binnen een minuut zat het onbeweeglijk gefixeerd tegen de rugleuning van de stoel. Twee vingers trokken zijn ooglid omhoog, waarna het balletje naar binnen werd gedrukt. Het veroorzaakte even een brandende pijn, alsof iemand grind in zijn ogen had gegooid.

Hij deed zijn ogen open, dacht dat dat nu het verstandigst was. Misschien kon hij het balletje door te knippen eruit werken. Vooralsnog had hij geen andere pijn ervaren dan de hardhandige behandeling door de man en het onbehaaglijke gevoel van het vreemde voorwerp onder zijn ooglid, echter nog niets van wat hij gevreesd had en waarvan hij vermoed had dat het hem te wachten stond.

De vreemde man keek hem strak aan. Nadat hij alles gedaan had om oogcontact te vermijden, voelde Michael zich als het ware gedwongen terug te kijken. Zonder dat er iets gezegd was, begreep hij dat de man dat wilde. Hij hield op met knippen en trok een vragend gezicht, wat nochtans geen enkel effect leek te hebben. Langzaam ging de hand van de man naar zijn mondkapje en trok het omlaag.

Michael Nordborg had de man nooit eerder gezien, maar begreep nu dat hij

hiernaartoe was gekomen om hem te doden.

Sara Oskarsson lag vastgeketend aan het verwarmingselement in haar slaapkamer. Na bijna drie uur deden haar polsen zeer van de druk van de handboeien. Drie uur!

Van de plaats waar ze lag, kon ze niet de wijzerplaat zien van de goedkope IKEA-wekker aan de andere kant van het onopgemaakte bed, maar ze had de klok van de domkerk horen slaan. Het was nu over enen.

Wat als hij niet van plan was terug te komen? Wat moest ze doen als hij nooit meer opdook? Om hulp roepen? Hier als een idioot blijven liggen, poedelnaakt, vastgeketend aan een verwarmingsradiator in haar eigen flat tot de een of ander buur met de hulp van de conciërge zou binnenkomen, of een paar van haar collega's?

Ze zou waarschijnlijk van het eiland moeten vertrekken, verhuizen naar het vasteland, misschien wel ontslag bij de politie moeten nemen als het gerucht met haar mee verhuisde.

Ze was er absoluut niet op voorbereid geweest, had nog een beetje in bed liggen soezen toen hij haar de handboeien had omgedaan. Heel even had ze gedacht dat het een spelletje was. Niet een spel waaraan ze mee wilde doen, maar wel een spel. Maar al snel had ze begrepen dat het iets anders was.

Hij had een vreemde uitdrukking op zijn gezicht gehad toen hij haar sleutels pakte en haar daar had achtergelaten. 'Ik kom zo terug,' had hij gezegd. Dat was nu bijna drie uur geleden.

De klootzak. Ze zou hem moeten ombrengen. Als het alternatief niet was dat ze voor iedereen voor gek zou staan, zou ze niet eens willen dat hij terugkwam. Dat plezier – die macht – gunde ze hem niet.

En door hem vernederd te worden, was dat beter dan voor gek te staan? Moeilijke keuze.

Kon ze zich van die handboeien ontdoen? In het begin had ze daar amper over nagedacht. Ze had gewoon liggen wachten. Maar al naar gelang de minuten in uren overgingen, begreep ze dat ze een oplossing moest bedenken. Hij was misschien überhaupt niet van plan om nog terug te komen.

Ze kon niet veel doen met haar armen achter haar rug. Maar ze moest wel haar benen ertussendoor kunnen steken en er zo voor zorgen dat ze haar armen voor zich had. En dan? De leiding stuktrekken bij een van de bevestigingspunten? Dat zou een flink waterballet worden, maar daar had ze schijt aan. Liever één buurman die pissig was over de waterschade aan zijn plafond dan een heel flatgebouw waar de mensen besmuikt zouden lachen en haar die rare hoer zouden noemen als ze buiten

gehoorsafstand was.

Als ze erover nadacht wat ze de afgelopen weken had gedaan, begreep ze niet hoe ze zo stom had kunnen zijn. Wat als alles alleen maar zijn bedoeling was geweest om haar te vernederen, de spot met haar te drijven. Zo simpel was het misschien.

Als hij geen voormalige collega was geweest, zou ze nooit na hun allereerste date al met hem zijn meegegaan naar dat huis midden in het bos. Ze had zich veilig gevoeld. Zo verdomd stom. Ze had vooraf gecheckt of het klopte, of hij inderdaad bij de politie had gewerkt, maar toen dat waar bleek, had ze niet verder gezocht.

Ze wilde hem vertrouwen, wilde niet zo iemand zijn die van de ander eerst de hele doopceel lichtte voor ze een afspraakje durfde te maken.

Sara schoof dichter naar de radiator toe om de ketting tussen de boeien zo slap mogelijk te maken. Ze trok haar knieën op tot haar borst en spande zich in om haar handen naar beneden te duwen, tot over haar achterste. Ze strekte haar rug tot het uiterste en stopte even, bang dat ze zichzelf als een mislukte circusartiest in een afschuwelijk pijnlijke positie zou manoeuvreren, zodat ze onmiddellijk om hulp moest schreeuwen.

Dit moest lukken. Ze haalde tien keer diep en rustig adem voor ze verderging, voorzichtig en doelbewust. Bij de vierde pijnlijke poging lukte het.

Haar armen waren stijf en deden verschrikkelijk pijn na vier uur in dezelfde houding achter haar rug. Ze bewoog ze nu voorzichtig – omhoog, opzij en weer terug – om de bloedcirculatie weer op gang te krijgen en rolde met haar schouders. Nooit had ze kunnen vermoeden dat ze zich in haar eigen appartement zo onbeschermd en weerloos zou kunnen voelen. Het liefst van al wilde ze alleen maar de deken van haar bed trekken, wat nu kon, om haar naakte lichaam ermee te bedekken, eronder kruipen en haar ogen sluiten. Maar dat zou voor de oplossing van haar probleem slechts uitstel betekenen.

Ze draaide haar gezicht naar het verwarmingselement en bestudeerde de leiding. Het element was een oud zwaar model, stond met pootjes op de kale houten vloer, maar de leidingen waren vernieuwd en zagen er niet al te stevig uit. Als ze zich met de ketting achter een van de koppelingen schrap zette, zou hem eraf moeten kunnen trekken. Als ze eenmaal los van het element was, zou ze de handboeien af kunnen doen. Ze had een sleutel. Daarna snel zich aankleden en proberen het lek in de leiding te dichten. Het zou lastig worden om uit te leggen waardoor een van de leidingen kapot was gegaan, maar dat was een probleem voor later.

Sara legde de grove zilverkleurige ketting achter een van de koppelingen, plaatste haar ene voet tegen de muur en zette zich schrap. Precies op dat moment hoorde ze dat er een sleutel in het slot werd gestoken.

Snel overwoog ze haar opties en ging toen op de vloer liggen. Het leek haar het beste nu maar mee te spelen tot hij haar had losgemaakt. Hem te grazen willen nemen terwijl ze nog aan dat element vastzat, leek haar geen goed idee.

5

Ninni vouwde een van de verhuisdozen open die op een stapel in de hal lagen en nam hem mee naar de grote garderobekast. Ze zouden pas over een maand verhuizen, maar ze kon net zo goed nu vast een beginnetje maken.

Toen ze de witte glazen bol aanknipte en ze de rijen met sombere donkere jacks, gewatteerde broeken en hoge winterschoenen bekeek, was het alsof ze het bezinksel van een heel leven bestudeerde. Een Gotlands leven.

Het hart zonk haar in de schoenen en de donkere garderobekast leek nog donkerder te worden. Ze was een keer door hem bedrogen, ze hadden gescheiden van elkaar gewoond, waren weer bij elkaar gekomen, Fredrik was ernstig gewond geraakt, bijna dood geweest, hij had – uit jaloezie waarvoor geen reden bestond – een van haar collega's geslagen, wat hem bijna zijn baan had gekost. Om nog maar te zwijgen van hun eerste zomer op het eiland, toen hij door een geesteszieke moordenaar was neergestoken.

Dat alles was misschien Gotland niet, maar wel hun leven en ze was blij dat ze er weggingen. Ze verlangde al jaren terug naar Stockholm, misschien wel vanaf het begin, en dat verlangen was mettertijd alleen maar sterker geworden, in plaats van minder, wat misschien te verwachten was geweest.

‘Hoe gaat het?’

Ze schrok alsof ze erop betrapt werd te wroeten in iets wat verboden was. Fredrik stond in de deuropening en blokkeerde het weinige daglicht dat zonet nog in de diepe garderobekast was doorgedrongen.

‘Ik probeer te bekijken wat nog waard is bewaard te worden,’ zei ze met een hoofdbeweging in de richting van de rijen kleding. ‘Ik snap niet waarom we bepaalde dingen steeds maar hebben bewaard. Oude beschimmelde jacks.’

‘Zo slecht zijn ze toch niet?’ vroeg hij terwijl met zijn vingers aan wat kledingstukken voelde.

‘Misschien kun je deze hier nog wel in de tuin gebruiken op een modderige oktoberdag, maar die, bijvoorbeeld, wil je daarmee in Stockholm rondlopen?’

Ze pakte een slap hangend gewatteerd jack van de kleedstang en peuterde met haar vinger in een scheur waaruit de witte voering naar buiten kwam.

‘Nacka,’ zei Fredrik. ‘Wij lopen rond in Nacka.’

Ze glimlachte mild.

‘En in Stockholm, vermoed ik.’

‘Misschien is dat jack heel geschikt om te dragen als we in Hellas paddenstoelen

gaan plukken,' zei Fredrik.

Hij probeerde de scheur in de stof dicht te drukken en ging met bekakte stem verder:

'Maar wellicht durf je je niet gekleed als bediende in het domein van af Peterson te vertonen.'

'Denk jij eerlijk gezegd dat je dit ding nog zal dragen?'

'Waarschijnlijk niet.'

Hij pakte het jack en propte het in een zwarte, halfvolle vuilniszak die tegen de muur stond.

'Dank je.'

'Graag gedaan. Ik zal wel genoodzaakt zijn om voor het plukken van paddenstoelen een chique loden jas aan te schaffen.'

Hij zette de vuilniszak recht, die op het punt stond om te vallen, terwijl hij diep zuchtte.

'Ik heb geen idee hoe we dit allemaal voor elkaar moeten krijgen. Het liefst zou ik een groot vuur maken en al die rotzooi verbranden.'

'Waarom niet?' lachte Ninni. 'Misschien moet je dat doen.'

Fredrik reageerde niet. Hij stond nu met zijn gezicht naar het erf alsof hij het vuur al had aangestoken.

'Dat zou best een goede oplossing zijn,' zei ze.

Ook nu reageerde Fredrik niet. Ninni vroeg zich af of hij haar wel gehoord had. Hij kon af en toe zo afwezig zijn, plotseling door zijn gedachten in beslag genomen, of door iets anders. Iets wat zich in zijn hoofd afspeelde. Ze kon zich niet herinneren dat hij dat voor zijn ongeluk ook al had gehad, maar ze wist het niet zeker.

'Als er maar niemand vermoord wordt.'

Fredrik kwam weer tot zichzelf en draaide zich om.

'Vermoord?'

'Dat je het op je werk weer hartstikke druk krijgt, bedoel ik.'

'Ik heb het zonder een moord al druk genoeg.'

Hij liep naar de garderobekast en deed een stap naar binnen.

'Zal ik je helpen, of wil je het liever zelf doen?'

'Zoek jij je eigen spullen maar uit.'

'Oké.'

Hij zocht tussen de kleren die op hangertjes hingen, haalde een versleten blauw bomberjack tevoorschijn en gooide het op de vloer in de hal.

'We zitten op het bureau heus niet de hele dag boter-kaas-en eieren te spelen terwijl we wachten tot ergens een paar mensen elkaar de hersens inslaan.'

‘Dat weet ik wel,’ zei Ninni. ‘Ik bedoel alleen maar dat we moeten duimen dat er niet iets heel ernstigs gebeurt.’

Iets waardoor je van een rots af valt of ergens op een strand een vijftwintigjarige kidnapper moet neerschieten, dacht ze.

‘Nee,’ zei hij, ‘dat is waar. ‘Laten we daar maar voor duimen.’

6

Het was veertien minuten over een toen Fredrik na de lunch terugkwam op het bureau. In de gang op de eerste etage stonden enkele deuren op een kier en uit een van de kamers kwam het stemgeluid van een collega die met iemand telefonisch in gesprek was.

In hetzelfde tempo als de opeenvolgende reorganisaties van de politie had de recherche zich over verschillende delen van het gebouw verspreid. Alleen de afdeling geweldsmisdrijven was op de eerste etage gebleven. De eenheid waarvan Fredrik tijdelijk afdelingshoofd was. De aanstelling van Fredrik als waarnemend hoofd was iets wat zowel hem als de politieleiding goed uitkwam. Zo hadden ze een halfjaar de tijd voor het werven van nieuw permanent afdelingshoofd. En Fredrik kon de functie aan zijn cv toevoegen, ook al zou hij tegen de zomer vertrekken.

Na de maandagvergadering met de andere afdelingshoofden had hij samen met Gustav Wallin en Sara Oskarsson geluncht. Sara had er moe uitgezien. Misschien een veeleisend weekend achter de rug? Hij zou ze gaan missen, dat wist hij nu al. Hij had acht jaar met Gustav samengewerkt, zes jaar met Sara. Gustav en zijn vrouw Lena waren al snel goede vrienden van hen geworden. Joakim had in dezelfde klas gezeten als hun zoon Martin.

En was dat nu allemaal voorbij? Zouden Gustav en Lena langzaam maar zeker uit hun gezichtsveld verdwijnen, net zoals veel van hun vrienden in Stockholm in de jaren nadat ze naar Gotland waren verhuisd?

Hij liep zijn kamer in en trok de deur achter zich dicht. Toen hij hoofd werd van de afdeling geweldsdelicten had hij naar een grotere kamer mogen verhuizen, maar het kon amper een paar vierkante meter meer zijn dan zijn vorige werkkamer. Hij ging op zijn bureaustoel zitten om een begin te maken met de maar matig opwindende administratieve bezigheden die bij zijn nieuwe functie hoorden. Het dienstrooster van collega's vaststellen, reageren op protesten van rechercheurs die soms bij gebrek aan personeel nachtdienst op een patrouillewagen moesten doen. Hijzelf was een nacht met een patrouilleauto meegereden om het moreel te verhogen.

Nog maar een halfjaar geleden was hij bijna zijn baan kwijt geweest. Hij had het op het nippertje en met een gehavend geweten gered nadat hij zich met succes door een intern onderzoek heen had gelogen.

Al op het moment dat hij die winderige herfst dag het hek van Jonathan Westmans huis had opengeschopt had hij zich gerealiseerd dat het een slecht idee was ernaartoe te rijden. Toch had hij zich niet kunnen bedwingen. Het was toch geen probleem

even aan te bellen om met Jonathan te praten, had hij tegen zichzelf gezegd, Een serieus en beschaafd gesprek tussen twee volwassen mannen. Een gesprek tussen een echtgenoot en een leraar die tijdens een personeelsfeestje van de school een vrouwelijk collega had betast, Fredriks vrouw.

Hoeveel eenvoudiger zou het allemaal niet geweest zijn als hij zijn trots gewoon had ingeslikt, of wat het dan ook geweest was dat hem had gedreven, en was omgekeerd.

Ninni's collega had helemaal geen behoefte aan een gesprek tussen twee mannen gehad. Fredrik eigenlijk ook niet, zo bleek. Hij had Jonathan een stomp gegeven. Het was geen harde stomp geweest, maar Jonathan had zijn evenwicht verloren, was gevallen en op zijn achterste terechtgekomen. En had vervolgens bij de politie een klacht wegens mishandeling ingediend.

Wat Fredrik gedaan had, was idioot, maar hij was niet van plan overgeplaatst te worden, of in het ergste geval ontslagen, voor iets wat in feite een kleinigheid was. Om die reden had hij een paar kleine, maar wezenlijke details in zijn getuigenverklaring aangepast.

Hij had verklaard dat hij Jonathan had opgezocht om een stevig woordje met hem te spreken over wat er op dat personeelsfeest was voorgevallen. Dus precies zoals het was gegaan. Maar vervolgens had hij beweerd dat Jonathan zich bijna onmiddellijk agressief had gedragen, tegen Fredrik gezegd had dat hij moest opsodemieteren en toen op hem af was gekomen. Fredrik had toen zijn arm uitgestoken om hem tegen te houden, bang dat hij een klap of een kopstoot zou krijgen. Maar door de snelheid waarmee Jonathan op hem af was gekomen, had deze zijn evenwicht verloren en was gevallen.

Daarop hadden de rechercheurs die met het intern onderzoek belast waren, besloten de zaak verder te laten rusten.

Sindsdien had Fredrik Jonathan Westman een paar keer ontmoet. De laatste keer bij de viswinkel in Hemse. Jonathan was geschrokken toen hij hem zag, maar had daarna de andere kant op gekeken en gedaan alsof hij niets gezien had.

Het was niet iets waar Fredrik trots op was, noch op de leugens, noch op de aanleiding ertoe, maar hij had geen keus gehad. Althans, zo zag hij het.

Hij keek om zich heen in zijn tegenwoordig iets ruimere kamer. Zijn blik viel op de nieuwe epauletten met het dubbele eikenblad. Ze lagen op de boekenplank met het plastic er nog omheen. Hij vroeg zich af of Jonathan Westman wist dat hij bevorderd was.

Camilla Nordborg parkeerde haar milieuvriendelijke Toyota Prius naast de Audi van haar man en deed de achterklep open om haar bagage eruit te halen. Ze voelde zich tegelijkertijd moe en vrolijk, bijna een beetje duizelig. Het was een heerlijk weekend geweest bij haar zus op Lidingö. Op zaterdag waren ze wezen winkelen en daarna hadden ze gedineerd in een nieuw restaurant in het centrum. Het was er groot en druk op een manier die ze fijn vond en het Franse menu was meer royaal geweest dan snobistisch.

Ze was de naam van het restaurant vergeten, moest Ann even bellen om het te vragen zodat ze het kon aanbevelen als een van haar vriendinnen de volgende keer naar Stockholm ging.

Ze tilde haar rolkoffer uit de bagageruimte, samen met de tassen met nieuwe kleren en een paar zwarte schoenen met zeer hoge hakken van het merk Hope. Dat was Anns favoriete modeontwerper en na een glas wijn bij de lunch was het haar gelukt ook Camilla voor hem te winnen. Terwijl ze op de oprit naar de garage stond met de zware tassen in haar handen, voelde ze zich lang niet zo extatisch als bij haar bezoek aan de Hope-boetiek op *Smålandsgatan*. Misschien was die mode wel iets te trendy voor Visby, een beetje te cool.

Maar dat kon haar niets schelen. Ze had een fantastisch weekend gehad. Zondag waren ze naar een tentoonstelling in het Moderna Museet geweest en 's avonds hadden ze thuis op Lidingö gegeten samen met het gezin van Ann en Camilla's twee dochters, van wie de ene drie en de andere twee jaar geleden naar Stockholm was verhuisd.

Haar koffer rolde soepel over het pad van leisteentegels dat naar de voordeur liep. Camilla was aanvankelijk helemaal niet zo dol op het huis geweest toen ze het voor de eerste keer had gezien, ze vond dat de witte rechte gevel en het platte dak maakten dat het eruitzag als een schoenendoos. Maar ze had zich laten overhalen en na verloop van tijd had ze schoonheid van de rechte lijnen en de grote, lichte kamers leren waarderen. En toen de keuken volledig gerenoveerd was, waarbij de gedateerde mozaïektegels hadden plaatsgemaakt voor hardsteen, er kookplaten met inductiestroom waren geïnstalleerd en de grote koel-vriescombinatie op haar plaats stond, was er niets meer op het huis aan te merken.

Nu was het gewoonweg een huis voor een meid met Hope-schoenen op hoge hakken. Maar dat gold niet voor Visby, dus moest ze ze maar thuis dragen. Misschien zouden ze kunnen helpen wat meer beweging te krijgen in Micke, die de laatste tijd

nogal weinig belangstelling in seks leek te hebben. Met Ann had ze er weliswaar grappen over gemaakt, maar eigenlijk vond ze het verdomd saai.

Toen Michael onlangs weer een keer zei dat hij geen zin had, schreef hij het toe aan alles wat er op zijn werk gebeurde. Ze begreep best dat het moeilijk was geweest. Een poosje had hij bijna dag en nacht gewerkt en dan nog al die rotzooi waarmee hij en de andere directieleden te maken hadden gehad. Ze waren uitgemaakt voor gewetenloze plunders, voor tirannieke kapitalisten, na alles wat ze gedaan hadden om Finkalk, het grote complex van kalkgroeves, in bedrijf te houden.

Het was niet zo dat ze nooit seks hadden, maar als het gebeurde, was het van zijn kant met weinig vuur. Meestal was het net of hij er niet met zijn gedachten bij was. Prettig, dat wel, snel zoals altijd, maar hij was er niet echt bij.

Camilla deed de deur van het slot, tilde haar koffer naar binnen en zette haar tassen weg. Ze hing haar jas aan een van de haken onder de trap, maar hield haar schoenen aan. Ze hield van het geluid van de hakken op de kalkstenen plavuizen.

Nadat ze een paar meter de kamer in was gelopen bleef ze staan omdat er een vreemde lucht haar neus binnendrong. Niet sterk, maar toch onbehaaglijk. Op de een of andere manier rook het naar iets wat bedorven was. Waarschijnlijk was Micke vergeten de vuilniszakken buiten te zetten, of had hij er niet aan gedacht te luchten. Vorige herfst was hij een keer vergeten dat hij een vuilniszak met garnalenresten in de hal achter een paar laarzen had neergezet. Dat had afgrijselijk gestonken.

Ze liep verder naar de keuken. De ruim drie uur op de veerboot en al te veel koppen sterke koffie hadden haar dorstig gemaakt. Ze draaide de koudwaterkraan open, keerde zich om en pakte een glas uit een van de kastjes. Net toen ze het glas wilde vullen zag ze hem.

Eerst begreep ze niet wat het was dat ze zag, dacht heel even dat ze hem verrast had met iets ... ja, iets vreemds, iets obsceens, verwachtte eigenlijk nog iemand te betrappen, een vrouw ...

Michael lag half achterover in zijn openhangende badjas, met niets anders eronder dan zijn zwembroek, op een van de ligstoelen, die anders altijd buiten bij het zwembad stond. Alleen dat al was raar, dat die stoel binnen stond, voor de open haard.

Camilla zette langzaam het lege glas voor zich op het aanrecht. Snel liep ze naar het andere eind van de kamer. Al na een paar meter begon ze te rillen van de kou, echt te rillen alsof het binnen vroom. Het geluid van haar hoge hakken echode onder het hoge plafond. Haar onderlip trilde, haar schouders schokten en ze voelde hoe de huid van haar armen zich spande.

De ruimte was groot, ze moest minstens de helft van de kamer door lopen voor ze

zich pas goed bewust werd de vreemde bleekheid van het halfnaakte lichaam, van de blauw-rode vlekken die van de voeten naar zijn dijen liepen, de lege starende blik, het touw en de stroken tape die het hoofd van haar man aan de stoel gekluisterd hielden.

Toen ze dicht genoeg bij hem was om het misvormde rechteroog te kunnen zien en het vocht dat over zijn wang was gelopen, bleef ze plotseling staan. Ze stak een hand naar hem uit, maar was niet in staat nog één stap te doen. Een hevige golf van opkomend schuldgevoel ontnam haar bijna de adem. Ze wilde die egocentrisch leuterende gedachten van zonet uitwissen. Wilde niet dat die door haar heen gingen als oude naweeën, haar onbevredigd gejammer, terwijl ze hier voor Mickes verminkte gezicht stond. Maar het was onmogelijk. Ze bleven door haar hoofd spoken.

Ze kokhalsde even, waarna er een droevige klank uit haar mond opsteeg. Ze liet haar hand zakken en drukte hem toen tegen haar borst, maar kon de onwillekeurige reflex niet tegenhouden. Naar adem happend en kokhalzend werd ze verstikt door een schreeuw die er niet uit kwam.

Het was 15.56 uur. De klok op het dashboard van de auto joeg Fredrik op toen hij en Gustav op de provinciale weg 149 de afslag naar Satlsjö namen. Als hoofd van de afdeling geweldsmisdrijven was het zijn taak ervoor te zorgen dat iedereen wist wat hem te doen stond alvorens hij zelf op pad kon gaan. Er waren inmiddels veertig minuten verstreken nadat het alarm was binnengekomen, een eeuwigheid vond hij, en ze zouden bij de laatsten zijn die ter plaatse aankwamen.

Fredrik belde Ninni met zijn mobiel.

‘Nu is het toch gebeurd,’ zei hij nadat ze had opgenomen. ‘Helaas.’

‘Hoezo gebeurd? Wat?’

‘Dat waar we het onlangs nog over hadden. Een moord.’

‘Nee...’

Verder zei ze niets. Het werd stil op de lijn, zo stil als het alleen maar op een mobiele telefoon kan zijn, stiller dan in de werkelijkheid.

‘Ik wilde gewoon dat je het wist. Ik moet nu ophangen. Het wordt laat, vermoed ik. Of dat weet ik eigenlijk wel zeker.’

‘Ninni?’ vroeg Gustav nadat Fredrik de verbinding had verbroken.

‘Ja. Een paar dagen geleden hebben we het er nog over gehad, dat een moord wel het laatste is wat je wilt halverwege je verhuizing.’

‘Mensen hebben geen consideratie.’

‘Ik weet het. Is verdomd lastig.’

Nadat ze langs een hoog smal vakwerkhuis waren gereden dat eruitzag alsof het van het vasteland hiernaartoe verplaatst was, kwamen ze bij zee. De weg liep parallel aan de kustlijn onder de rotsen. Ze passeerden een paar oude zomerhuisjes en vervolgens een klein haventje in de luwte van een smalle landtong met vissershutten. Een eenzame vissersboot lag aangemeerd aan een kade waarvan de rand bekleed was met een lange rij witgeverfde vrachtautobanden. Na het haventje werd de spaarzame bebouwing moderner en steeds exclusiever.

‘Kende jij deze plek?’ vroeg Fredrik.

‘Nee, vreemd genoeg niet. Lijkt me een typische rijkeluisomgeving.’

De meeste huizen zagen eruit alsof ze in de afgelopen twintig jaar waren gebouwd. De oudere waren verbouwd en vergroot waarbij ze grote ramen aan de zeezijde hadden gekregen. Op het terras voor een villa met een grijze houten gevel speelde een bebaarde jonge vader met een wollen muts op met een meisje.

‘Er wonen hier zelfs hipsters,’ zei Gustav.

Hij keek door de voorruit omhoog naar de rotsen, waar een exclusief adelaarsnest op de rand van de klip balanceerde.

De huizen in deze omgeving lagen op gepaste afstand van elkaar met grote stukken grond die tegen inkijk werden beschermd door zorgvuldig bewaarde bomen en aangeplante struiken.

‘Daar,’ zei Gustav overbodig toen ze de dienstwagens van hun collega’s verderop langs de weg zagen staan.

Aan de linkerkant, voor een huis van twee etages met een rechte witte gevel, stonden al twee patrouillewagens, een gewone personenauto en de bestelwagen van Eva Karlén van de technische recherche.

Het huis dat voor dat van Nordborg stond was een van de oudere gebouwen. Het lag rechts, iets verder van de kust af en zag eruit alsof het deel uitmaakte van het landschap, recht tegenover het huis van de Nordborgs, dat door zijn opvallende bouwstijl meer imponeerde. Een man in een groen overhemd stond midden op het gazon en volgde hen met zijn ogen toen ze voorbijreden. Gustav keek terug. Toen de man merkte dat er naar hem gekeken werd, wendde hij zijn blik af en liep in de richting van een openstaande terrasdeur aan de zijkant van het lage gebouw.

Fredrik remde en stopte achter Eva’s grijs-lila Volkswagenbusje. Gustav pakte zijn notitieblok en zijn Lumix-camera die hij naast zijn stoel had gelegd, stopte ze in de zakken van zijn jack en stapte uit.

De twee auto’s binnen de afzetting moesten bij het huis horen, een donkergrijze Audi en een zwarte Toyota Prius. Ze doken onder het afzettingsslint door, dat bewaakt werd door een leerling-agent, een jonge man die afkomstig was van het vasteland. Gustav trok zijn sportieve bruinleren jasje recht, dat tot vlak onder zijn middel reikte, de ritssluiting slechts een paar decimeter opgetrokken zodat zijn dienstwapen zijn strakke uiterlijk niet kon verstoren.

Ze keken naar het huis. De oostelijke gevel lag in de schaduw, maar het glas in de voordeur verraadde het warme zonlicht aan de andere kant. Gustav streek met zijn hand over zijn kin alsof hij over iets moest nadenken. In feite was het een gewoonte die hij zich had aangewend nadat hij zijn baard had afgeschoren, nu een maand geleden, alsof hij nog steeds niet kon geloven dat die echt weg was.

‘Waar is de dode?’ vroeg Fredrik aan de leerling-agent. ‘Aan de andere kant van het huis?’

‘Nee. Binnen.’

‘Binnen? Ik dacht dat de dienstdoende collega gezegd had dat hij was vastgebonden op een ligstoel.’

‘Binnen, vastgebonden op een ligstoel,’ zei de leerling-agent onverschillig.

Hij zag eruit alsof hij zich dodelijk verveelde, hij moest een plastic afzetlint bewaken terwijl alles wat interessant was zich twintig meter verderop afspeelde.

Michael Nordborg rook zurig, ongeveer zoals een pakje ham dat ergens achter in de koelkast op een vergeten plekje terecht is gekomen, maar dat ontdekt wordt voordat er echt nare dingen mee gebeuren. De zon stond recht op de drie grote verandadeuren. Dan kon het natuurlijk snel gaan, maar Fredrik nam aan dat hij daar toch wel een paar dagen moest hebben gelegen.

Fredrik keek neer op Michael Nordborgs eenogige gezicht. Er waren een paar mogelijke scenario's die ze niet konden negeren. Een sadistische gek die zich aangetrokken had gevoeld door een man alleen in een huis dat relatief afgelegen lag, een roofoverval die slecht was afgelopen, bijvoorbeeld na een poging om Nordborg te dwingen de code van zijn kluis af te geven. Iets om te checken, of er een kluis was of een andere plek om geld of waardevolle spullen te bewaren.

Toch kreeg Fredrik onmiddellijk het gevoel dat iemand hier speciaal naartoe was gekomen met het doel Michael Nordborg te doden, en om een zeer speciale reden.

Zijn ene oog staaarde in het niets, het andere was rood geworden, licht gezwollen en halfdicht. Een wit, met wat bloed vermengd straaltje vocht was uit dat oog over zijn wang gestroomd. Op de huid was het ingedroogd, maar in het spleetje tussen de wimpers glom het vochtig. Fredrik had vele doden gezien en lichamen die aanzienlijker erger waren toegetakeld dan dit, toch deed het pijn om naar Nordborg te kijken. Behalve halfnaakt en feitelijk niet zozeer geboeid, als wel op zijn stoel gefixeerd, beroofd van zelfs maar de geringste mogelijkheid zich te bewegen, leek hij vooral afgrijselijk weerloos.

‘Wat denk jij dat er met dat oog is gebeurd?’ vroeg hij aan Eva Karlén, die bezig was met haar eerste onderzoek van het lichaam.

Eva richtte zich op zonder haar blik van de dode af te wenden.

‘Op het eerste gezicht zou je denken dat iemand hem een oog heeft uitgestoken, maar in dat geval denk ik dat er meer bloed te zien zou moeten zijn. We moeten maar afwachten wat de patholoog-anatoom ervan zegt.’

Ze trok de ceintuur van haar oranje overall strak. Eva had de capuchon van haar overall over haar blonde haar getrokken en een mondkapje bedekte de onderste helft van haar gezicht. Alleen haar blauwe ogen en een deel van haar voorhoofd waren te zien. Fredrik, die hier slechts was om de zaak te observeren, had alleen schoenbeschermers en handschoenen aangetrokken.

‘Dat hij zo zorgvuldig geboeid en getapet is, wijst er mogelijk op dat dit weloverwogen gepland is,’ ging Eva verder. ‘Dit is niet iets wat spontaan gebeurt.’

Zorgvuldig. Het woord klonk bijna pervers wanneer je het gebruikte om te beschrijven wat de dader met Michael Nordborg had gedaan.

‘Ja,’ antwoordde Fredrik, óf hij heeft dit gedaan om Nordborg te dwingen iets te zeggen, óf omdat hij hem wilde zien lijden.’

‘Het kan ook een uit de hand gelopen seksspelletje zijn geweest,’ zei Sara Oskarsson.

Sara stond vlak achter Fredrik, samen met Gustav, terwijl ze ongemakkelijk balanceerde op de treden van een trapje dat Eva er had neergezet. Ze had haar zwarte haar opgestoken met een bruine haarspeld.

‘Seksspelletje?’

‘Ja.’

Fredrik wendde zijn hoofd weer naar de dode man in de ligstoel. Nu Sara dit had gezegd schoot het hem te binnen dat dat het eerste was wat hij bij binnenkomst had gedacht. Maar dat was toen hij het lichaam van grote afstand had zien liggen, halfnaakt in die ligstoel. Maar zodra hij dichterbij was gekomen veranderde het beeld.

‘Ik kan me moeilijk een seksspelletje voorstellen waarbij men elkaar de ogen uitdrukt,’ zei Gustav, ‘maat ik ben op dat gebied misschien een groentje.’

Hij glimlachte van opzij naar Sara.

‘Ik had het over een *uit de hand gelopen* seksspelletje,’ herhaalde Sara, druk gesticulerend met haar paarsblauwe handschoen.

‘Misschien kunnen we dat niet uitsluiten,’ zei Fredrik snel.

Hij keek de grote kamer rond. Psychedelische weerspiegelingen van de zon op het zwembad draaiden langzaam hoog over de kale gestuukte muren. Aan het andere eind van de kamer bevond zich een glanzend nieuwe keuken en rechts zaten de deuren die toegang gaven tot de tuin en het zwembad. Naast de voordeur die uitkwam op het pad naar de weg was een trap naar de eerste etage.

‘Wat is daar boven te vinden?’ vroeg hij.

‘Twee slaapkamers en een werkkamer.’

Buiten bij het zwembad, waarvan het water turkoois schitterde tegen de rand van lichtgrijs kalksteen zat een vrouw van een jaar of veertig ineengezakt op een stoel met een deken om haar schouders. Haar zwarte haar met hier en daar wat grijze strepen hing steil naar beneden tot halverwege haar rug. Ze was lang – voor zover dat viel vast te stellen terwijl ze zat – en slank, bijna mager, maar niet spichtig.

Vlak naast haar stond Ove Gahnström, klein en stevig gebouwd. Het laatste halfjaar was hij aanzienlijk afgevallen. Hij was weer gaan trainen en piepte niet meer als een stervende bij het beklimmen van de laatste treden van de trap naar de

recherche, maar er moest nog heel wat af om de twee kilometer in tien minuten te kunnen lopen, wat ooit bij zijn toelatingsexamen voor de politieschool vereist was geweest.

‘Is dat de vrouw van Nordborg?’ vroeg Fredrik met een knik in de richting van de vrouw.

‘Ja,’ zei Sara, ‘Camilla Nordborg. Ze is met de boot van elf uur uit Nynäshamn gekomen, is blijkbaar het weekend weggeweest en is ruim een uur geleden thuisgekomen.’

‘Ik loop even naar buiten.’

Fredrik wilde met haar praten voordat ze haar woorden al te veel had moeten herhalen. Terwijl ze nog steeds in staat was vragen te beantwoorden. Althans, als ze daar nu toe in staat was.

Precies op dat moment stond de vrouw op en liep langs de rand van het zwembad. Ja, het klopte, ze was inderdaad lang. De deken die over haar schouders had gelegen was als een sleep achter haar half op de grond gevallen, maar ze hield hem nog vast met dezelfde greep als toen ze op de stoel zat. Een punt van de deken kwam onder haar hak terecht. Toen ze haar voet neerzette, spande de stof zich en bracht haar aan het wankelen. Heel even stond ze scheef alsof ze tegen het lege niets leunde, maar toen zwaaide ze met haar armen en viel.

Fredrik geloofde amper wat hij zag. Niemand in de kamer had iets gemerkt. Buiten was het alleen Ove die hulpeloos zijn hand naar haar uitstak.

Ze viel tegen de rand van het zwembad. Haar lippen bewogen, wellicht schreeuwde ze, maar in dat geval niet hard genoeg om het binnen achter de gesloten verandadeuren te kunnen horen. Het was een geluk dat ze niet met haar hoofd tegen de stenen rand sloeg, in plaats daarvan viel ze met haar hoofd in het water, waarna haar lichaam langzaam, maar onbeweeglijk in het zwembad gleeed.

‘Verdomme,’ was alles wat Fredrik uit zijn mond kreeg.

Hij drong zich tussen Sara en Gustav door en rende naar een van de deuren.

‘Niet langs die weg,’ riep Eva achter hem.

Maar hij negeerde haar, rukte de deuren open en holde naar de andere kant van het zwembad. Ove lag al op zijn knieën langs de rand en hield een arm van Camilla Nordborg vast. Met gezamenlijke inspanning konden ze haar uit het water halen.

Ze ging staan terwijl het water uit haar kleren droop. Een van haar schoenen was in het zwembad achtergebleven, de andere trok ze langzaam uit.

‘Hoe gaat het met u?’ vroeg Fredrik. ‘Hebt u uw hoofd gestoten?’

Ze antwoordde niet, keek hem alleen maar sceptisch aan.

‘Mijn naam is Fredrik Broman,’ zei hij, ‘ik ben verantwoordelijk voor het onderzoek naar de dood van uw man.’

Hij stond op het punt zijn hand uit te steken, maar hield zich in. Onder deze omstandigheden leek hem dat vreemd formeel. Camilla Nordborg beperkte zich tot een klein knikje in zijn richting.

‘Hebt u ergens pijn?’

Ook nu gaf ze geen antwoord.

Er klonken voetstappen in het grind voor het terras. Sara kwam naar hen toe. Zij had de correcte weg genomen, via de voordeur, en om het huis heen.

‘We zullen ervoor zorgen dat u zich kunt omkleden,’ zei Fredrik tegen Camilla Nordborg.

‘Ik ga het huis niet in,’ zei ze, haar stem klonk broos, maar vastberaden.

‘Dat hoeft ook niet,’ verzekerde hij haar. ‘Sara hier kan vast wel wat kleren voor u halen als u zegt wat u wilt hebben.’

‘Natuurlijk,’ zei Sara. ‘Hoe kwam dat nou?’

‘Ik ben nat en boos,’ zei Camilla Nordborg. ‘Hoe het kwam kan me niet schelen.’

Ze keek hen vragend aan en wendde toen trillend haar blik naar een plek tussen haar voeten op de grond. Fredrik keek snel om zich heen, waarbij zijn oog viel op een klein gebouwtje dat vermoedelijk als opbergruimte fungeerde en als pomphuis voor het zwembad dienstdeed.

‘Kunt u zich daar omkleden?’ vroeg hij wijzend.

Ze knikte met haar blik nog steeds op haar in een maillot geklede tenen gericht. Fredrik en Sara liepen met haar mee naar het gebouwtje. Camilla dacht even na en vertelde toen aan Sara wat ze nodig had en waar ze dat kon vinden. Het kostte Sara

niet veel tijd de gevraagde kleren te vinden.

‘Wat gebeurde er?’ vroeg Fredrik aan Ove terwijl Camilla Nordborg bezig was zich om te kleden.

‘Ik begrijp het niet. Ze stond opeens op en liep weg, weet niet waar ze naartoe wilde.’

Hij praatte zacht, waarbij hij zijn sterke handen met ingehouden gebaren bewoog.

Na een paar minuten kwam Camilla Nordborg weer naar buiten. Ze was overwegend in het zwart gekleed, wat ze ook al was voor ze in het zwembad was gevallen, maar nu droeg ze een broek in plaats van een rok en een polo in plaats van een dunne blouse. Zonder iets te zeggen ging ze aan de korte kant van het gebouwtje op een bank zitten.

Het was warm in de zon. De Zweedse zomer was, net als in veel andere jaren, in mei al volop begonnen. Als het weer ook dit jaar datzelfde patroon zou volgen, zou dat betekenen dat het na de laatste schooldag alleen nog maar zou regenen.

Camilla Nordborg keek naar Fredrik, die in haar richting kwam lopen. De korte afstand naar de pas weduwe geworden vrouw leek hem pijnlijk lang. Haar blik ging dwars door hem heen, alsof ze iets heel anders zag. De man in het huis, vermoedde Fredrik. De eenogige grimas van angst die zijn laatste bericht was voor hen die hij achterliet.

Fredrik ging naast haar zitten. Met uitzicht op de schitterende Oostzee. Honend mooi op een dag als deze.

‘Ik wil u condoleren,’ zei hij. ‘Dit moet voor u...’

Hij zweeg toen Camilla Nordborg opschrok alsof ze bang was dat hij haar zou aanraken.

‘Ik kan het me niet eens voorstellen,’ zei hij voorzichtig.

Ze knikte drie keer alsof ze daarmee wilde benadrukken dat hij dat inderdaad niet kon. Absoluut niet.

‘Als u het goed vindt, wil ik u graag een paar vragen stellen. Ik begrijp dat u liever tot later wacht, maar het zou ons heel erg helpen.’

‘Mijn broer komt me zo halen.’

‘Ik zal u niet tegenhouden,’ zei Fredrik, ‘maar misschien vindt u het goed als ik u in de tussentijd een paar vragen stel?’

‘Dat is goed, maar als hij komt, ga ik met hem mee. U kunt daarna naar zijn huis komen als u nog meer vragen hebt, maar ik wil hier niet blijven.’

Daar kon hij niets tegen inbrengen. Hij vroeg zich af of ze het koud had, ondanks de zon. Ze zat in elkaar gedoken met haar schouders opgetrokken.

‘Hebt u een deken nodig?’

‘Nee, dank u. Het gaat zo wel.’

‘Weet u het zeker?’

‘Ja.’

Hij schraapte zijn keel en verzamelde de kracht die hij nodig had om haar te kunnen kwellen.

‘Zou u misschien iemand weten die dit gedaan zou ...’

‘Dat is niet zo moeilijk vast te stellen,’ zei ze scherp, nog voor hij zijn zin had kunnen afmaken. ‘Michael heeft van die idioten al zoveel rotzooi over zich heen gekregen en nu is hij dood.’

Het gebeurde maar zelden dat Fredrik op een vraag als deze zo’n concreet antwoord kreeg. Meestal kreeg hij helemaal geen antwoord.

‘Het is iemand van die lui verderop in Ojnare. Wie zou het anders moeten zijn?’

Fredrik kon haar absoluut niet volgen en probeerde niet zijn verwarring te tonen door een strak gezicht te trekken. Hij moest iets gemist hebben. Op welke manier had Michael Nordborg iets van doen met de protesten in Ojnare tegen de nieuwe kalkgroeve van Finkalk?

‘Ze hebben hem bedreigd. Verscheidene keren. Ze hebben hem mails gestuurd en brieven en...’

Ze maaide met haar handen in een gebaar dat hij niet kon duiden.

‘Bedreigd, hoe dan?’

Camilla Nordborg pauzeerde even, haalde diep adem.

‘Ik mocht ze niet van hem lezen, maar hij heeft het me verteld,’ zei ze en keek Fredrik strak aan. ‘Grove, brute beledigingen. Daarmee hebben ze hem overspoeld. Maar ook uitgesproken doodsbedreigingen.’

‘Waarom wist hij dit niet? Hadden ze geen aangifte gedaan?’

Er klonk geknerp van grind op asfalt toen aan de andere kant van huis plotseling een auto stopte. Hij hoopte dat het niet haar broer was, niet nu al. Hij wilde haar liever nog niet laten gaan.

‘Wat voor werk deed uw man?’

Ze keek hem verbijsterd aan, alsof dat iets was wat hij had moeten weten.

‘Hij was directeur communicatie van Finkalk.’

Fredrik deed heel even zijn ogen dicht. Voor hij van het bureau was vertrokken had hij in hun databank de naam Michael Nordborg opgezocht. Hij had geen strafblad, had een jaarinkomen van 564.000 kroon, wat vermoedelijk inclusief de bijtelling van de Audi was die op de oprit stond. Ook had hij gezien dat hij getrouwd was met Camilla en twee volwassen dochters had, van wie er een in Stockholm wonde en de andere op Lidingö.

Hij had dieper moeten graven. Of ervoor moeten zorgen dat iemand anders dat had gedaan. Dit was pijnlijk.

De naam Nordborg had bij hem geen belletje doen rinkelen en deed dat ook nu niet. Maar hij zag diverse van de artikelen en nieuwsberichten op de tv voor zich: een slanke, goedgeklede en sympathiek uitziende man die geduldig kritische vragen beantwoordde en het beleid van Finkalk toelichtte.

Zou het werkelijk een van die activisten uit Ojnare zijn die achter deze koelbloedige en weerzinwekkende moord zat?

Voetstappen achter het huis, een korte woordenwisseling, waarna er een kale man verscheen die gekleed was in een donkerblauw kostuum met eronder een lichtblauw overhemd dat bij de hals openstond. Hij liep met snelle stappen in hun richting met een autosleutel bungelend in zijn hand. Camilla stond op en wendde zich tot hem.

De kale man, die haar broer moest zijn, nam Camilla in zijn armen en drukte haar stevig tegen zich aan. Van dichtbij was een donkere schaduw op de schedel van de man zichtbaar, een teken dat zijn kaalheid op zijn minst gedeeltelijk met behulp van een scheerapparaat was ontstaan.

Fredrik wendde zich discreet af, wilde niet naar hen staan kijken.

‘Jij en Sara doen de burens,’ zei hij met gedempte stem tegen Ove.

Ove knikte en keek op zijn horloge.

‘De meeste mensen komen zo van hun werk.’

De broer van Camilla liet zijn zus los en deed een stap in de richting van Fredrik en Ove. Hij stelde zich voor als Thomas Edman.

‘We vertrekken nu gelijk,’ zei hij toen. ‘Camilla wil hier graag weg.’

‘Dat heb ik begrepen,’ zei Fredrik.

Hij keek naar Camilla’

‘Ik heb nog een paar vragen waarvan het goed zou zijn als we daar een antwoord op hadden.’

‘Ik...’

Ze zuchtte.

‘Het duurt niet lang.’

‘Maar jullie mogen ook wel wat consideratie tonen,’ zei Thomas Edman en legde een beschermende arm om Camilla’s schouders.

Fredrik wilde graag verdergaan met het verhoor. Als de informatie over die bedreigingen echt iets om het lijf had, kon dat voor het onderzoek van beslissende betekenis zijn. Dat zou hen linea recta naar de dader kunnen brengen.

‘Uiteraard proberen we dat, maar...’

Camilla keek haar broer smekend aan.

‘Alsjeblieft, kunnen we nu niet gewoon gaan?’

Thomas Edman keek Fredrik boos aan. Die wilde zich niet onmogelijk maken. Het was maar beter ze nu te laten gaan.

‘Gaat u maar,’ zei hij. ‘Ik kom zo snel mogelijk naar u toe.’

Thomas stond op het punt te protesteren, maar Camilla weerhield hem.

‘Het is oké. Ik heb al tegen hem gezegd dat hij langs mag komen.’

Ze streek een lok haar uit haar gezicht en deed een wankele stap opzij. Als Fredrik niet beter wist, zou hij gedacht hebben dat ze aangeschoten was.

‘Goed, dan gaan we nu,’ zei Thomas Edman.

Fredrik kreeg zijn adres, daarna vertrokken ze, waarbij Thomas de arm van zijn zus stevig vasthield.

10

Sara Oskarsson voelde dat haar ogen onwillekeurig groter werden. Magdalena Widstrand, die ongeveer tweehonderd meter ten zuiden van Michael Nordborg woonde, had geen enkele haar op haar hoofd. Maar een veertigjarige vrouw die zo kaal was als een biljartbal was er vermoedelijk wel aan gewend hoe mensen reageerden.

Maria Widstrand bleek ook geen wenkbrauwen en wimpers te hebben. Toch zag ze er bijzonder goed uit. Haar ogen en de plek van de wenkbrauwen waren fel gemarkeerd met zwarte mascara en haar rode mond lachte breed.

‘Hallo, ik heet Sara Oskarsson. Ik ben van de politie in Visby.’

Sara toonde haar legitimatie. De lach op het gezicht van Magdalena Widstrand verdween.

‘O, hallo. Wat wilt u?’

‘Ik wil u graag een paar vragen stellen. Mag ik even binnenkomen?’

‘Ja, natuurlijk. Ik kan natuurlijk geen nee zeggen.’

Ze lachte nerveus.

‘Is er iets gebeurd?’

‘Bij een van uw burens is iets voorgevallen. Kunnen we even ergens gaan zitten?’

De woning zag eruit als een verbouwd zomerhuis, laaggelegen op een plat stuk grond bij de kust. Als de zeespiegel inderdaad zoveel steeg als de doemdenkers beweerden, zou Magdalena Widstrand in haar loterij een niet hebben getrokken.

‘Is de keuken wat u betreft oké?’ vroeg Widstrand.

‘Lijkt me uitstekend.’

De keuken was groot en had turkooizen kastjes, felrode tegels en hoge spijlenramen die uitkeken op zee. Veel zeezicht was er door de lage ligging overigens niet, maar het was open en licht rond het huis.

Sara dacht aan haar eigen donkere eenkamerflat in de binnenstad en aan wat daar twee dagen geleden was gebeurd. Ze duwde snel de herinneringen weg uit haar hoofd en wendde haar blik af van de ramen.

‘Kent u Michael Nordborg?’

‘Ja, we zijn bevriend en zijn allebei bestuurslid van de wegvereniging hier,’ zei Widstrand.

Daarna kneep ze haar ogen halfdicht.

‘Hoezo?’

Zonder op de details in te gaan vertelde Sara dat Michael Nordborg dood was en

dat het vermoedelijk om een moord ging.

‘Allemachtig, het is niet waar, dat klinkt krankzinnig.’

Widstrand staaarde Sara met open mond aan.

‘Het is geen grap?’

Het was een retorische vraag.

‘Allemachtig,’ herhaalde Widstrand.

Ze legde een hand op haar kale hoofd.

‘Waren jullie goede vrienden?’

‘We kenden elkaar pas een paar jaar,’ zei ze, ‘maar we zijn goede vrienden. We hebben het altijd heel gezellig met elkaar gehad.’

Heel even was er iets vrolijks in haar stem te horen, wat gelijk weer verdween.

‘Maar wat is er eigenlijk met hem gebeurd? Hoe is hij gestorven?’

‘Dat kan ik niet zeggen.’

Magdalena Widstrand trok de opgerolde mouwen van haar jeansshirt recht terwijl haar blik door het raam naar buiten dwaalde.

‘Was u het weekend thuis?’

‘Ja.’

‘Is u iets opgevallen?’

Widstrand zuchtte zonder te antwoorden.

‘Vreemde personen, auto’s, bijzondere geluiden?’ vroeg Sara om haar een beetje op gang te helpen.

Ze schudde haar hoofd.

‘En afgelopen vrijdag?’

‘Toen was ik op mijn werk.’

‘Wat doet u voor werk?’

‘Ik ben lerares op het gymnasium in Visby.’

Volgens Sara moest ze een kei zijn om het met zo’n kapsel, of beter geen kapsel, het als lerares in het voortgezet onderwijs te kunnen rooien.

‘Hebt u een gezin?’ vroeg ze. ‘Was er toen iemand anders thuis?’

‘Een man en een kind, maar die waren ook niet thuis. Mijn man geeft les op de hogeschool. Dit huis hebben we geërfd.’

Widstrand voegde de laatste opmerking toe alsof er een verklaring nodig was voor het feit dat twee leraren genoeg geld hadden om een huis in Saltsjö te bezitten.

‘Hoe laat bent u van huis gegaan?’

‘Afgelopen vrijdag?’

‘Ja.’

‘Tegen achten. Meestal vertrek ik vroeger, maar vrijdags begint mijn eerste les

pas om tien uur.'

'Was u de laatste die uit huis vertrok?'

'Ja, mijn man vertrok al om halfacht en heeft onderweg Nelly afgezet.'

'En u hebt toen niets bijzonders gemerkt?'

'Nee. Ik rij namelijk in die richting,' zei ze met een hoofdbeweging in de richting van Visby, 'dus kom ik niet langs het huis van Nordborg.'

'Echt niets? Probeer eens diep na te denken. Uw herinnering aan die ochtend, ook al lijkt het heel triviaal.'

Magdalena Widstrand sloot haar ogen en dacht een poosje na.

'Toen ik van de oprijlaan wegreed, heb ik een blik in hun richting geworpen, maar alles zag er normaal uit.'

'Wanneer hebt u Michael Nordborg voor het laatst ontmoet?'

'Dat weet ik niet precies. Dat moet bij een etentje geweest zijn, ongeveer een maand geleden. Camilla heb ik afgelopen woensdag nog gezien. Zij vertelde me dat ze naar haar zus in Stockholm zou gaan en er het weekend zou blijven.'

'Ze heeft niets anders gezegd? Was niet ongerust op de een of andere manier?'

'Nee, dat kan ik niet beweren. Het leek alsof ze er erg naar uitkeek om naar haar zus te gaan.'

Widstrand friemelde zenuwachtig aan haar halsketting van zwarte houten balletjes.

'Het is je reinste waanzin. Vermoord in zijn eigen huis. Hier in Själsö.'

'Hebt u enig idee of hij vijanden kan hebben gehad, een of meer mensen van wie u denkt dat ze hem iets zouden willen aandoen?'

Widstrand haalde diep adem en haalde haar schouders op.

'Er is veel te doen geweest rond die zaak van Finkalk. Dus vijanden zal hij in zekere zin wel hebben. Het is er ruw aan toegegaan, demonstraties en bezettingen en zo. Maar daar kan dit toch niets mee te maken hebben? Voor zoiets wordt iemand toch niet vermoord? Het is immers Michaels bedrijf niet. Dan kunnen ze net zo goed de steenarbeiders in die groeve doodslaan.'

Magdalena Widstrand liet haar schouders hangen en leunde achterover tegen de leuning van haar stoel.

'Dat zou toch krankzinnig zijn. Het kan toch niet een van die bomknuffelaars geweest zijn?'

Bomknuffelaars, dacht Sara, dat klonk zo vredig. Als een groep jongelui met rugzakken en lange baarden en die bij het ontbijt dennennaalden aten. Maar zij wist wel beter.

Fredrik liep terug het huis in. Hij wilde zo snel mogelijk Camilla Nordborg verder verhoren, maar vond dat hij haar even de kans moest geven bij haar broer thuis op adem te komen alvorens hij achter haar aan ging.

Voor de ligstoel met Michael Nordborg bleef hij staan. Eva Karlén was bezig de vloer rond het lichaam te stofzuigen.

‘Kun je al iets over de doodsoorzaak zeggen?’ vroeg hij.

Ze zette de stofzuiger uit en veegde met de mouw van haar overall een zweetdruppel van haar wenkbrauw.

‘Er zijn geen uiterlijke tekenen van dodelijk geweld. Hij is niet gestikt of gewurgd. Een mogelijkheid is...’

Ze zweeg, keek naar de man in de ligstoel en ging toen verder met een nauwelijks hoorbare zucht: ‘Dat de stress door wat hem hier overkwam een hersenbloeding of een hartinfarct heeft veroorzaakt. Maar dat is een gok.’

Zevenenveertig jaar, zag eruit als iemand die fysiek in goede conditie was. Mogelijk, maar minder aannemelijk.

Gustav kwam de trap af.

‘Er hangt boven een schilderij van Jockum Nordström,’ zei hij. ‘Zijn die niet een vermogen waard?’

‘Volgens mij wel,’ antwoordde Fredrik.

Hij had een artikel gelezen waarin stond dat de kunstenaar ergens op Noord-Gotland was gaan wonen.

‘Een paar miljoen,’ zei Eva.

‘Nordborg moet dat schilderij dan nog in de goede tijd hebben gekocht, want zo warmpjes zat hij er toch niet bij?’

‘Voor zover ik weet niet in elk geval,’ antwoordde Fredrik.

Hij gluurde naar Nordborg. Eva werkte kalm en systematisch verder terwijl Nordborgs gezicht in de grote kamer zwijgend zijn pijn uitstraalde.

‘Laten we naar het huis van Edman gaan,’ zei hij.

Gustav knikte en wachtte hem bij de deur op.

‘Dan kan dit geen roofmoord geweest zijn,’ zei hij, ‘als de dader boven zoiets kostbaars laat hangen.’

‘Of het was een rover zonder een neus voor kunst,’ zei Fredrik.

Thomas Edman woonde in een grote villa uit de jaren twintig met een nieuw

plaatijzeren dak, gelegen op *Söderväg* in Visby, iets ten zuiden van de ringmuur. Een pad van stenen leidde slingerend naar de ingang. Fredrik belde aan.

‘Ja?’ zei Thomas Edman alsof het voor hem een raadsel was waarom ze daar stonden.

‘Hoe is het met Camilla?’ vroeg Fredrik. ‘We moeten haar nog een paar vragen stellen.’

Camilla’s broer keek hem verbaasd aan, bijna met weerzin. Fredrik voelde zich al enigszins gegriefd dat hij gedwongen werd iets te herhalen wat Edman heel goed wist en nu hij die trek op zijn gezicht zag, werd zijn irritatie alleen maar sterker.

‘Ik denk niet dat dit een geschikt moment is,’ zei Thomas Edman.

‘Maar we kunnen haar toch wel even spreken?’ zei Gustav.

Zonder op antwoord te wachten liepen ze het huis in. Achter hun rug hoorden ze Edman grommen.

‘Ze voelt zich helemaal niet goed, ik denk dat jullie beter met die vragen kunnen wachten. Ik heb een dokter gebeld.’

‘Ligt ze op bed?’ vroeg Fredrik.

‘Ja.’

Edman was tussen hen en de trap gaan staan, dus vermoedelijk was zij boven. Hij bewoog zijn lichaam heen en weer alsof hij bereid was hen tegen te houden als ze zouden proberen langs hem heen te komen.

‘Misschien kunnen we even op de dokter wachten en vragen wat hij ervan vindt,’ stelde Gustav voor.

Edman zuchtte, maar bracht er niets tegen in.

‘Dan kunnen we in de tussentijd u een paar vragen stellen,’ zei Fredrik.

Opnieuw die verbaasde blik.

‘Kunnen we even ergens gaan zitten?’

Edman protesteerde niet, maar liep voor hen uit verder het huis in. Misschien dacht hij dat hij zijn zus beschermd door zelf een verhoor te ondergaan.

In de hoekkamer waar ze binnengingen, een soort bibliotheek of salon, stroomde het licht naar binnen door twee grote ramen met vitrages. Ze gingen rond een tafel zitten waarop een linnen kleed lag.

‘Ik neem aan dat u een redelijk goed inzicht hebt in het leven van Michael. U en Camilla lijken elkaar nogal na te staan,’ begon Fredrik.

‘Ja, dat klopt,’ gaf Edman toe, ‘ik weet wel het een en ander.’

‘Hebt u enig idee wie hem kwaad heeft willen doen?’

‘Kwaad?’ zei Edman heftig. ‘Hij is dood, hè. Vermoord.’

‘Dat is waar,’ zei Fredrik voorzichtig. Degene die dit gedaan heeft, kan naar hem

toe zijn gekomen met het doel hem te doden, maar de dader kan ook er ook op uit zijn geweest hem bang te maken of te verwonden en dat het slechter is afgelopen dan hij van plan was.'

Edman keek Fredrik aan of hij gek was geworden.

'U klinkt alsof u de advocaat van de moordenaar bent.'

'Dat hoop ik niet,' zei Fredrik, 'maar ik wil graag dat u verder denkt dan alleen aan moord met voorbedachten rade als u zich afvraagt of er zich iemand in zijn omgeving bevindt, privé of op zijn werk, die het op hem voorzien kan hebben.'

'Oké, ik begrijp wat u bedoelt.'

Edman richtte zijn gezicht naar de warmte van de zon, kneep zijn ogen halfdicht.

'Er is natuurlijk dat gedoe rond de nieuwe groeve van Finkalk. Die hele geschiedenis. Daarbij is hij bedreigd.'

'U wist van die bedreigingen?'

'Ja.'

'Waarom heeft hij geen aangifte gedaan?'

Edman leunde naar voren boven de tafel.

'Ik heb het wel tegen hem gezegd, maar hij... ja, het was net alsof hij het probleem ontweek. Zei dat hij het in overleg met de overige directieleden moest aanpakken, of iets van dien aard. Jullie moeten maar met hen gaan praten.'

'Hoe zag zijn vriendenkring eruit?' vroeg Gustav.

'Michael had enorm veel vrienden,' zei Edman, waarbij zijn stem afwisselend omhoog- en omlaagging. 'En niet te vergeten ontelbare kennissen. IK neem aan dat het tot het takenpakket van een directeur communicatie hoort om zoveel mogelijk contacten te onderhouden. Hij en Camilla werden altijd her en der uitgenodigd voor verschillende bedrijfsevenementen, maar ook bij privébijeenkomsten.'

Het samenstellen van de kleine necrologie maakte dat het verdriet even een kijkje nam in de uitgebreide wereld van zijn zwager, maar achter zijn woorden bevond zich meer dan verdriet alleen. Fredrik kon niet vaststellen of het trots was of jaloezie.

'Maar als u zich beperkt tot een nauwere kring,' stelde hij voor. 'Mensen die hij goed kende, die hij zeer regelmatig zag.'

Edman liet zijn handen op het tafelblad rusten.

'Ze zien hun burens vaak. Van de meesten ken ik alleen de voornaam. Erik en zijn vrouw Mia, en Peter, die alleenstaand is, maar dat weet natuurlijk...'

Hij onderbrak zichzelf. *Dat weet natuurlijk Camilla veel beter*, dacht Fredrik. Hij had het gevoel dat ze met Thomas Edman hun tijd verdeden. Als ze nu niet met Camilla konden praten, dan moesten ze zich maar op Nordborgs werk concentreren. Alles leek in die richting te wijzen: de protesten tegen de nieuwe kalkgroeve in

Ojnare, de bedreigingen.

‘Een laatste vraag. Heeft Michael, behalve die bedreigingen, nog andere gebeurtenissen genoemd waar hij zich ongerust over maakte?’

‘Nee, niet voor zover ik me kan herinneren.’

‘En Camilla? Iets wat zij misschien heeft gezegd?’

‘Een poosje geleden heeft ze het over een auto gehad,’ zei hij aarzelend.

‘In welk verband?’

‘Ze had een auto bij hun huis gezien die ze niet kende. Ja, dat was het.’

‘Ze moet daar toch iets meer over hebben gezegd,’ drong Fredrik aan. ‘Er komen daar toch wel vaker auto’s langs. Er moet dus iets bijzonders mee zijn geweest.’

‘Het is daar maar een klein gebied, er staan weinig huizen en er is weinig verkeer.’

Misschien had Edman gelijk. Een vreemde auto viel daar meer op dat in de stad of in een wijk met doorgaand verkeer.

‘Ze had hem binnen een paar dagen diverse keren gezien,’ voegde Edman eraan toe. ‘Dat kwam er nog bij.’

‘Wat was het voor auto?’

‘Dat weet ik niet.’

Fredrik besloot dat het tijd was om op te stappen. Dit was pure tijdverspilling.

‘Ik zal u eerst bellen,’ zei hij, ‘maar we komen over een paar uur terug. We moeten Camilla zo snel mogelijk spreken.’

Toen ze de deur achter zich hadden dichtgetrokken zagen ze een man in een spijkerbroek en een versleten leren jasje haastig het pad op komen lopen met een zwart koffertje in zijn hand. Hij had lang donker haar dat bijna tot op zijn schouders hing en dat hij naar achteren had gestreken, achter zijn oren, en hij had een baard van ongeveer een dag. Zijn bruine ogen keken hen onderzoekend aan toen ze hem passeerden. Van een afstandje had hij eruitgezien als iemand van in de dertig, met dat jeugdige kapsel en zijn soepele loopje, maar van dichtbij zag Fredrik dat hij eerder van zijn leeftijd was.

Maar het was niet zijn leeftijd, maar het koffertje dat maakte dat Fredrik bleef staan.

‘Bent u de dokter?’ vroeg hij aan de brede rug die op weg was naar de deur.

De man draaide zich om en nam het zwarte koffertje in zijn armen alsof hij het tegen iets wilde beschermen.

‘Ja?’

Fredrik stelde zich voor.

‘Andreas Fischer,’ zei de arts.

‘We moeten in de loop van de avond Camilla Nordborg verhoren,’ zei hij, ‘dus zou ik het op prijs stellen als u haar geen sterk slaapmiddel geeft. Of vraag haar in elk geval te wachten met innemen tot wij terugkomen.’

‘Ik zal eraan denken,’ zei Andreas Fischer, ‘maar primair denk ik aan het welzijn van mijn patiënt.’

‘Vermoord? Hoezo vermoord?’

Peter Malms blik dwaalde onrustig heen en weer terwijl hij zich schrap zette tegen de houten armleuningen van zijn stoel.

Ove had Peter Malm in diens tuin aangetroffen en had voorgesteld even op het terras te gaan zitten. Peter Malm was Nordborgs naaste buurman. Hij was klein en een beetje gedrongen, had grijzend haar dat boven op zijn schedel dun begon te worden. Uit het borstzakje van zijn lichtgroene overhemd stak een leesbril.

‘Was u goed bevriend met hem?’ vroeg Ove.

‘Goed?’ herhaalde Peter Malm.

Hij keek in de richting van het huis van Nordborg. Zijn blik was leeg, hij maakte een afwezige indruk. De verwilderde tuin stond vol tulpen die hier en daar in verschillende kleurencombinaties tussen het gras opdoken. De appelbomen vormden een zee van roze bloesem.

Een idyllische omgeving voor een verhoor over een moord.

‘Ja, misschien wel, ‘ ging hij verder alsof hij er nooit eerder over had nagedacht. ‘We spraken elkaar veel. Over het hek, of hoe je zo iets noemt.’

Hij grijnsde vreugdeloos en illustreerde met een boogvormig gebaar een soort wederzijdse beweging. Ook Ove keek nu naar Nordborgs huis, maar kon nergens een hek ontdekken en nam dus maar aan dat het symbolisch bedoeld was.

‘Hoe is het met Camilla?’ vroeg Malm.

‘Ze is bij familie,’ antwoorde Ove neutraal.

Peter Malms kaken bewogen. Ove wachtte. Hij voelde een zekere sympathie voor de man toen hij zag hoe slecht zijn overhemd gestreken was. Zelf was hij ook geen meester in het hanteren van het strijkijzer, iets wat zijn vrouw maar moeilijk kon accepteren. Ze plaagde hem vaak en vroeg hem hoe het toch mogelijk was dat een man aan wie het werd toevertrouwd moordzaken te onderzoeken niet zijn eigen overhemden kon strijken. In een soort feministische bui had ze geweigerd te helpen tot hij beloofd had dat hij voortaan de was zou doen als zij alles zou strijken.

Malm slikte en slaakte een diepe zucht.

‘Ik heb iets gehoord.’

De ernst in zijn stem overschaduwde heel even de onrust in zijn ogen.

‘Ik ben er niet honderd procent zeker van, maar soms heb je een bepaald gevoel, zo’n spontaan opkomend gevoel dat je zegt dat er iets mis is.

‘Wat was het dat u gehoord hebt?’

‘Een schreeuw.’

Malm keek Over aan, wachtte misschien op zijn reactie. Toen Ove niet reageerde, ging hij verder:

‘Mijn eerste gedachte was dat een dier was. Ik zat precies op deze plek toen ik het hoorde. Hoewel ik dacht dat het een dier was, maakte het me toch bang. Ik liep iets naar voren en heb staan luisteren, maar hoorde daarna niets meer.’

‘Hoe klonk het?’

‘Moeilijk te beschrijven. Het was een korte schreeuw, hard, maar toch enigszins gedempt, misschien doordat het een eind hiervandaan was. Eerst dacht ik dat het een fazant was, maar het leek heel erg op de schreeuw van een mens, te veel om van een vogel te kunnen zijn. Dat was in elk geval wat ik toen dacht. En nadat ik er nog wat langer over had gepiekerd, was ik er steeds zekerder van dat het echt een mens was geweest.

‘Waar kwam het geluid vandaan?’

Peter Malm maakte met zijn armen een zwaai van zo’n honderdtachtig graden. Het was allesbehalve exact, maar desondanks wees hij in de richting van Nordborgs huis.

‘En wanneer hoorde u die schreeuw?’

‘Dat was afgelopen vrijdag. Tegen elf uur 's ochtends. Ergens tussen elf en halftwaalf.’

‘U bent zeker van dat tijdstip?’

‘Ja.’

Een lauwe wind voerde een sterke geur mee van de rij tulpen die het dichtstbij stond.

‘Ik dacht echt dat het een mens was,’ zei Malm. ‘Als ik geweten had waar het vandaan kwam, had ik misschien nog iets kunnen doen, als het inderdaad Michael is geweest... Als ik ernaartoe was gegaan had ik misschien kunnen voorkomen dat...’

‘Over zoiets moet je niet te veel piekeren,’ zei Ove. ‘U dacht aanvankelijk toch ook dat het een dier had kunnen zijn.’

‘Ja, dat is waar.’

Met een enigszins trillende hand streek hij een streng haar uit zijn gezicht, dacht na over wat Ove had gezegd, maar leek niet tevreden.

‘Hoe kwam het eigenlijk dat u thuis was?’ vroeg Ove. ‘Had u een vrije dag?’

‘Nee, ik werkte die vrijdag thuis. Dat doe ik meestal een paar dagen per week.’

‘En u was alleen thuis? Niemand anders heeft het gehoord?’

‘Nee, ik was de enige. Ik woon alleen.’

Dat had Ove al geraden. Niet op basis van het gekreukelde overhemd. Het was

iets anders, iets wat hij niet kon omschrijven, maar wat even onmiskenbaar was als iemands slechte adem.

‘Is u op dat tijdstip nog iets anders opgevallen?’

‘Nee, dat kan ik me niet herinneren.’

Peter Malm dacht heel even na.

‘Althans niet iets wat het vermelden waard is.’

‘U bedoelt dat u wel iets is opgevallen, maar dat het te triviaal is?’

‘De postbode was er. Die komt meestal rond elf uur. Maar dat is het enige.’

Ove onthield dat hij contact moest opnemen met het postkantoor om uit te vinden wie er die dag in deze omgeving dienst had.

‘Wanneer hebt u voor het laatst contact met Michael Nordborg gehad?’

‘Dat moet afgelopen woensdag zijn geweest.’

‘Hoe kwam hij toen op u over?’

‘Heel gewoon,’ zei Malm, ‘net als anders.’

Zijn stem trilde een beetje en hij had een verbaasde blik in zijn ogen, alsof het raadselachtig was dat Nordborg niet had aangevoeld dat zijn einde naderde.

‘Waar hebben jullie toen over gepraat?’

‘Niets bijzonders, over iets wat in de krant had gestaan, wat we het weekend zouden gaan doen. Hij vertelde dat het op zijn werk nu wat rustiger leek te worden.’

‘Over het weekend zelf heeft hij niets gezegd?’

‘Nee. Ik heb hem gevraagd of hij zin had om mee naar Kronholmen te gaan als het weer goed was.’

‘Voor een partijtje golf?’

‘Ja.’

‘Wilde hij dat?’

‘Hij zei dat we het er tegen die tijd nog maar even over moesten hebben, maar dat hij niet wist of hij tijd had. Dat vond ik wel wat vreemd, gezien het feit dat Camilla het weekend weg was en hij gezegd had dat het op zijn werk wat rustiger was. Maar misschien had hij gewoon geen zin, dus wilde ik niet aandringen.’

‘U hebt het niet nog een keer gevraagd?’

‘Nee.’

Peter Malm haalde zijn leesbril uit zijn borstzakje, hield hem in zijn hand, maar zette hem niet op. Hij keek schichtig in de richting van Nordborgs huis.

Het drong tot Ove door dat wat hij had opgevat als verdriet of een shock heel iets anders was. Peter Malm was bang.